

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
АГЕНЦИЈЕ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
(01. јануар – 30. септембар 2008. године)

Београд, 03. новембар 2008.

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Основни подаци о Агенцији

Агенција за енергетику Републике Србије (Агенција) основана је Законом о енергетици („Службени гласник Републике Србије“ број 84/2004, Закон) којим је извршено усклађивање нашег законодавства у области енергетике са прописима Европске уније. Агенција је основана као регулаторно тело за обављање послова на унапређивању и усмеравању развоја тржишта енергије на принципима недискриминације и ефикасне конкуренције, праћењу примене прописа и правила за рад енергетских система, усклађивању активности енергетских субјеката на обезбеђивању редовног снабдевања купаца енергијом и услугама и њихову заштиту и равноправан положај, као и других послова утврђених овим законом. Агенција има надлежности у секторима електроенергетике, природног гаса и делом у секторима нафте и деривата нафте и топлотне енергије

Агенција за енергетику Републике Србије је регистрована у Трговинском суду у Београду 16. јуна 2005. године, а отпочела је са радом 1. августа исте године.

Агенцијом управља Савет Агенције, који чине председник и четири члана, а бира их Народна Скупштина. Председник и чланови Савета Агенције, за рад Агенције и свој рад одговарају Народној Скупштини и по изричитој законској одредби не могу обављати било које послове који би могли довести до сукоба интереса (не могу бити чланови управе у енергетским субјектима, а то не могу ни њихови законом одређени сродници, не могу бити посланици, одборници или друга изабрана, односно постављена лица или функционери у органима политичких странака) нити имати имовинска права (као ни њихови сродници) у енергетским субјектима. Права и обавезе из радног односа чланови Савета остварују у складу са законом којим се уређују права и обавезе по основу рада

У прве две године рада Агенција се финансирала из средстава која је обезбеђивала Европска Унија, преко Европске агенције за реконструкцију, а сагласно уговору - Grant Agreement Establishment and Operation of the Energy Regulatory Agency (уговор о донацији) закљученим 29. јула 2005. године. По истеку донације, Агенција се финансира из средстава која се обезбеђују, сагласно Закону о енергетици (Закон), из прихода остварених од накнада за издавање лиценци, дела тарифе за приступ и коришћење система, као и других извора које Агенција оствари у обављању послова из своје надлежности. Поменути Уговором о донацији, чији су елементи претходно усаглашени са Министарством рударства и енергетике, утврђени су и нивои свих расхода Агенције у двогодишњем периоду (закупа пословног простора, трошкова запослених и других трошкова) и они су до сада, у трогодишњем периоду имали знатно нижи раст од одговарајућих трошкова у привреди и енергетском сектору Србије.

Рад Агенције одвија се у закупљеном пословном простору, чији трошаккупа сноси Агенција. Агенција се обараћала Министарству рударства и енергетике са захтевом да се, у циљу рационализације трошкова, за потребе Агенције покуша обезбедити пословни простор у зградама којима располаже Влада, али до сада то питање није решено.

Организација Агенције успостављена је тако да може одговорити захтевима ефикасности и рационалности њеног рада и пословања. У том смислу рад Агенције се одвија у оквиру четири сектора, са тачно утврђеним делокругом рада, уз успостављање потребног степена међусобне координације у обављању комплексних послова који су у надлежности више сектора, као и у оквиру мултидисциплинарних тимова који укључују стручњаке из различитих сектора.

Сагласно одредбама члана 21. Закона о енергетици, Агенција је дужна да Народној скупштини Републике Србије подноси најмање једном годишње извештај о раду Агенције са извештајем о финансијском пословању верификованом од стране независног ревизора, као и

финансијски план за наредну годину, на који Народна скупштина даје сагласност, што је Агенција до сада и чинила.

Овај извештај садржи преглед послова и активности Агенције у периоду од девет месеци, односно од 1. јануара до 30. септембра 2008. године, извршених у спровођењу обавеза, овлашћења и одговорности Агенције утврђених Законом о енергетици и другим прописима, као и споразумима и уговорима које је закључила Република Србија.

Енергетске делатности које су предмет регулације и чији рад и пословање прати Агенција

Законом су изричито наведене делатности које се сматрају енергетским делатностима и које се, као делатности од општег интереса, морају обављати под условима и на начин утврђен тим законом и прописима донетим на основу тог закона, као и прописима којима се уређује обављање делатности од општег интереса. То подразумева, да те делатности могу обављати јавна предузећа која оснива Влада или предузећа, други правни субјекти и предузетници којима Влада уговором повери њихово обављање. Ти субјекти су уједно у домену регулације (лиценцирање, образовање цена, раздвајање рачуна и др.), што значи да Агенција има права и дужност да у складу са Законом прати и усклађује њихово пословање, а у оквиру тога да контролише да ли испуњавају услове за обављање енергетске делатности, да ли образују цене у складу са законом и другим прописима, да ли обезбеђују раздвајање рачуна по делатностима и да ли испуњавају друге обавезе везане за редовно и континуирано снабдевање купаца енергијом и енергентима

Према областима то су:

1) у области електропривреде послује укупно 11 енергетских субјеката:

- Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ које је основала Влада, а која је, сагласно овлашћењима утврђеним Законом, основала 5 привредних друштава за производњу електричне енергије у хидроелектранама и термоелектранама (обухватајући и производњу електричне и топлотне енергије у комбинованим процесима /1/) и 5 привредних друштава за дистрибуцију електричне енергије;
- Јавно предузеће „Електро mreжа Србије“, које је основала Влада, као предузеће за пренос електричне енергије, управљање преносним системом у Републици и за обављање послова организације тржишта електричне енергије;

2) у области природног гаса послују:

- Јавно предузеће „Србијагас“ које је основала Влада;
- 28 енергетских субјеката којима је Влада до сада поверила обављање делатности дистрибуције природног гаса, управљање дистрибутивним системом за гас и трговине на мало природним гасом за потребе тарифних купаца и који су испунили услове за издавање лиценци (у овој области постоји још 8 енергетских субјеката, који још нису испунили услове за издавање лиценци и закључивање уговора о поверавању);

3) у области нафтне привреде:

- Јавно предузеће „Нафтна индустрија Србије“;
- Јавно предузеће „Транснафта“.

2. ДЕЛОКРУГ РАДА АГЕНЦИЈЕ

Послови Агенције утврђени су чланом 15 Закона и односе се на:

1. регулацију цена;

- лиценцирање енергетских субјеката за обављање енергетских делатности;
- одлучивање по жалбама купаца изјављених на решења енергетских субјеката, као и по жалбама изјављеним на решења оператора система (пренос, транспорт, дистрибуција, складиштење) о одбијању приступа систему;
- надзор над тржиштем енергије;
- спровођење међународних споразума.

Регулација цена

Послови који се односи на регулацију цена обухватају:

- доношење тарифних система (тарифног система за обрачун електричне енергије и природног гаса за тарифне купце, тарифног систем за приступ и коришћење система за пренос, односно за дистрибуцију електричне енергије, тарифног система за транспорт, односно дистрибуцију природног гаса, тарифног система за приступ и коришћење објеката за складиштење природног гаса и тарифног система за приступ и коришћење система за транспорт нафте нафтоводима и транспорт деривата нафте продуктоводима). Тарифне системе Агенција доноси уз сагласност Владе.
- утврђивање методологија за одређивање тарифних елемената за обрачун цена електричне енергије и природног гаса за тарифне купце и топлотне енергије која се производи у електранама-топланама, меетодологије за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења системима (пренос, транспорт, дистрибуција);
- утврђивање критеријума и начина одређивања трошкове прикључка на системе (за пренос, транспорт, дистрибуцију);
- давање претходног мишљења на акта енергетских субјеката о одређивању цене електричне енергије и цене природног гаса за тарифне купце, претходно мишљење на акта енергетских субјеката о одређивању цене за приступ и коришћење система за пренос и дистрибуцију електричне енергије, за приступ и коришћење система за транспорт и дистрибуцију природног гаса, као и за приступ и коришћење система за транспорт нафте нафтоводима и деривата нафте продуктоводима (на које даје сагласност Влада);
- праћење примене прописаних методологија и тарифних система.

Лиценцирање енергетских субјеката за обављање енергетских делатности

Послови који се односе на лиценцирање енергетских субјеката за обављање енергетских делатности су управни послови које Агенција обавља као поверене послове државне управе, сагласно Закону (поверени послови), а обухватају:

- издавање лиценци за обављање енергетских делатности;
- одузимање лиценци;
- праћење испуњености прописаних услова енергетских субјеката за све време важења лиценце;
- вођење регистра издатих и одузетих лиценци.

Одлучивање по жалбама

Послови одлучивања по жалбама (другостепени управни поступак), које Агенција обавља као поверене послове државне управе, обухватју:

- одлучивање по жалбама изјављеним на акте енергетских субјеката који управљају системима (оператора система) о одбијању приступа на преносни, транспортни,

дистрибутивни или складишни систем, односно недоношења одлука по захтевима за приступ систему;

- одлучивање по жалбама на акта енергетских субјеката о одбијању прикључења објеката произвођача и потрошача на преносне, транспортне или дистрибутивне системе, односно недоношење одлука по захтевима за прикључење.

Надзор над тржиштем енергије

Послови који се односе на надзор над тржиштем електричне енергије и природног гаса обухватају:

- давање сагласности на правила рада тржишта електричне енергије и праћење примене;
- давање сагласности на правила рада мрежа и праћење примене;
- давање сагласности на правила рада система за складиштење природног гаса;
- утврђивање критеријума за добијање статуса квалификованог купца (који има право куповине електричне енергије, односно природног гаса на слободном тржишту);
- утврђивање статуса квалификованог купца на захтев купца;
- вођење регистра квалификованих купаца;
- праћење начина поступања енергетских субјеката у погледу раздвајања рачуна.

Међународне активности и спровођење међународних споразума

Важан део активности Агенције односи се на спровођење међународних споразума које је наша земља потписала. Ово се пре свега односи на учешће у раду институција Енергетске заједнице. Потписивањем међународноправно обавезујућег „Уговора о оснивању Енергетске заједнице“ 25. октобра 2005. у Атини, земље Југоисточне Европе и Европске заједнице су започеле процес стварања Енергетске заједнице са циљем проширења унутрашњег тржишта енергије ЕУ на регион Југоисточне Европе. Агенција учествује у раду Регулаторног одбора Енергетске заједнице (саветодавно тело Министарског савета Енергетске заједнице са могућим извршним функцијама), као и у раду Форума за електричну енергију и Форума за природни гас.

Поред тога, оснивање и рад Агенције представља допринос остваривању и извршавању обавеза које је наша земља преузела у оквиру процеса Стабилизације и придруживања и Европског партнерства (поглавља која се односе на енергетику и регионалне интеграције).

3. ИЗВРШЕНИ ПОСЛОВИ ИЗ ДЕЛОКРУГА РАДА АГЕНЦИЈЕ

У периоду од 1. јануара до 30. септембра 2008. године Агенција је била ангажована на следећим пословима:

Регулација цена

- донета је Одлука о измени одлуке о утврђивању Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључака на систем за пренос и дистрибуцију природног гаса и објављена у „Службеном гласнику РС“ број 54/2008, 23.мај 2008. године;
- донета је Одлука о изменама и допунама Тарифног система за обрачун електричне енергије за тарифне купце 20.фебруара 2008. године и објављена у „Службеном гласнику РС“ бр.21 од 22.фебруара 2008. године;
- у поступку је (завршна фаза) доношење одлука о изменама и допунама Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључака на систем за пренос и дистрибуцију електричне енергије, Методологије за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за пренос електричне енергије,

Методологије за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за дистрибуцију електричне енергије и Методологије за одређивање тарифних елемената за обрачун цена електричне енергије за тарифне купце (објављене на сајту Агенције и дате на јавну расправу);

- у припреми су измене и допуне Тарифног система за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије и Тарифног система за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије и интезиван рад на усклађивању ставова са енергетским субјектима који обављају делатности у сектору електричне енергије у вези са припремом неопходних измена и допуна тих тарифних система;
- дато је Мишљење на Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса ЈП „Србијагас“, Нови Сад 18.09.2007. године;
- дато је Мишљење на Предлог одлуке о утврђивању цена за приступ и коришћење система за дистрибуцију природног гаса ЈП „Србијагас“, Нови Сад 18.09.2007. године;
- дато је Мишљење на Предлог одлуке о утврђивању цена за обрачун природног гаса за тарифне купце ЈП „Србијагас“, Нови Сад 18.09.2007. године;
- дато је мишљење о цени за приступ и коришћење система за пренос електричне енергије 28. јула 2008. године;
- дата су мишљења о цени за обрачун електричне енергије за тарифне купце 20. фебруара 2008. године и 28. јула 2008. године;
- остварује се континуирана сарадња и обезбеђује пружање стручне помоћи осталим енергетским субјектима који обављају делатности у дистрибуцији природног гаса у вези припреме за примену тарифних система и достављање података неопходних за давање мишљења на цене (мишљења и објашњења у вези са комплетирањем документације и квалитетом података који се достављају, дата су за 27 енергетских субјеката).
- у поступку је усаглашавање са енергетским субјектом који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима у вези израчунавања цена по Тарифном систему за приступ и коришћење система за транспорт нафте нафтоводима за други регулаторни период;
- континуирано се прати примена Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључка на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса и израде аката о утврђивању норматива на основу којих се утврђује висина трошкова прикључка и аката о висини трошкова типских прикључака, као и примена Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључака на систем за пренос и дистрибуцију електричне енергије, а у поступку решавања по жалбама купаца обезбеђује се неопходан ниво њихове заштите, а тиме и непосредно доприноси правилној примени методологија у пракси;
- донето је низ упутстава енергетским субјектима за дистрибуцију електричне енергије у вези са применом Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључка на систем за пренос и дистрибуцију електричне енергије, као и енергетским субјектима за транспорт и дистрибуцију природног гаса у вези са применом Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључка на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса;
- у току су активности на изради предлога измена и допуна Методологије за одређивање тарифних елемената за израчунавање цена приступа и коришћења система за транспорт и дистрибуцију природног гаса, као и Методологије за одређивање тарифних елемената за обрачун цена природног гаса за тарифне купце;

- у поступку је израда текста измена и допуна тарифних система за приступ и коришћење система за транспорт и дистрибуцију природног гаса, као и Тарифног система за обрачун природног гаса за тарифне купце.
- донети су и објављени на сајту Агенције нови обрасци предлога цена (табеле правила информисања).

Наведеним изменама и допунама методологија и тарифних система су прецизиране и побољшане поједине одредбе, а на основу, у припреми и примени стечених искустава.

У примени су сви донети тарифни системи, изузев Тарифног система за приступ и коришћење система за дистрибуцију електричне енергије, за који се очекује да ће бити примењен у 2009. години, односно по достављању предлога од стране ЈП ЕПС и давању сагласности.

Лиценцирање енергетских субјеката за обављање енергетских делатности

По доношењу „Правилника о условима у погледу стручног кадра и начину издавања лиценци за обављање енергетских делатности, објављеном у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 117/2005 од 30.12.2005. године, Агенција је објавила прописане обрасце и упутство за подношење захтева за издавање лиценци за обављање енергетских делатности на свом веб-сајту.

Агенција је у 2008. години примила 120 захтева за издавање лиценце, што са 834 захтева за примљених у 2006 и 2007. години, чини укупно примљених 954 захтева. Више од 450 захтева из 2006. године поднето је непосредно пре и после 1. јула 2006. године - рока до када су енергетски субјекти који већ обављају енергетску делатност били дужни, сагласно Закону, да прибаве лиценцу. До 31.12.2006. године Агенција је обрадила све примљене захтеве, спровела прописани поступак и издала 132 лиценце енергетским субјектима који су испунили законске услове и у 5 предмета обуставила поступак, због повлачења захтева.

У 2007. години, настављена је обрада нерешених захтева из 2006. године, обрађени су сви захтеви из 2007. године и издато 288 лиценци, док је у 37 предмета обустављен поступак.

У 2008. години, настављена је обрада нерешених захтева из 2006. и 2007. године, обрађени су сви захтеви из 2008. године и издато 238 лиценци, док је у 63 предмета обустављен поступак.

Из напред наведеног следи да је Агенција од укупно примљених 954 захтева у периоду од 01.01.2006. године до 30.09.2008. године, решила 761 захтев, од чега је издала 658 лиценци, а у 103 предмета обуставила поступак.

У току обраде, захтеви су, у највећем броју случајева, због непотпуне документације враћан енергетским субјектима ради допуна и исправки, неким енергетским субјектима и више пута. По отклањању утврђених недостатака и комплетирању документације по свим овим захтевима се поново одлучивало, ради провере испуњености услова за издавање лиценце. У поступку обраде је, због наведених разлога, око 200 захтева.

У складу са Законом, Агенција води регистар издатих и одузетих лиценци (стална активност). Агенција нема надлежности над енергетским субјектима који нису испунили услове за издавање лиценци.

Одлучивање по жалбама

Агенција је до 31.12.2007. године примила 198 жалби правних и физичких лица на рад и поступање енергетских субјеката из различитих домена њиховог пословања, од којих 147 жалби представља жалбе изјављене на одлуке привредних друштава за дистрибуцију електричне енергије и природног гаса везаних за прикључење на систем, чије решавање је сагласно Закону у надлежности Агенције, а 51 жалби има карактер различитих представки и притужби потрошача, чије решавање није у надлежности Агенције.

У периоду од 01.01.2008. године до 01.10.2008.године, настављен је тренд повећавања за примљених жалби и притужби, тако да је Агенција примила укупно 132 жалбе на рад и поступање

енергетских субјеката из различитих домена њиховог пословања, од којих је 90 у надлежности Агенције, а 42 жалбе имају карактер различитих представки и притужби.

Из напред наведеног произилази да је Агенција од почетка свог рада, па до 01.10.2008. године примила укупно 330 жалби, од тога 237 жалби у надлежности Агенције и 93 представке.

Агенција је за све примљене представке и притужбе припремила и послала одговоре њиховим подносиоцима, уз прослеђивање истих надлежним државним органима на одговор.

Што се тиче жалби за чије решевање је у другом степену надлежна Агенција, до 01.10.2008. године обрађено је свих 90 за примљених жалби које су поднете из разлога прописаних Законом и то:

- због недоношења решења од стране надлежног енергетског субјекта у првом степену по захтеву потрошача за прикључење на систем за дистрибуцију електричне енергије или природног гаса (тзв. „ћутање управе“) – 29 жалби;
- на решења енергетских субјеката за дистрибуцију електричне енергије или природног гаса којима се одбија захтев за прикључење на систем – 25 жалби;
- на решења енергетских субјеката за дистрибуцију електричне енергије којима се одобрава прикључење на систем, али се потрошачи жале на трошкове прикључења, или техничке услове под којима је одобрено прикључење, или су жалбе поднете на процесне одлуке енергетских субјеката за дистрибуцију електричне енергије о обустави поступка или одбацавању захтева – 36 жалби.

Највише жалби изјављено је на акта енергетских субјеката за дистрибуцију електричне енергије и то 76 жалби, док је 14 жалби изјављено на акта енергетских субјеката за дистрибуцију природног гаса.

Надзор над тржиштем енергије

Правила о раду система и тржишта

Савет Агенције за енергетику дао је, након више од годинуипо рада отклањања примедби и усаглашавања, на седници одржаној 17. априла 2008. године, сагласност на Правила о раду преносног система „Електро mreжа Србије“, којима се уређују технички аспекти рада преносног система и односи између ЈП ЕМС као енергетског субјекта одговорног за пренос електричне енергије и управљање преносним системом и корисника тог система. Правила о раду преносног система за пренос електричне енергије објављена су у "Службеном гласнику Републике Србије" број 55, од 27.05.2008. године, као и на веб сајтовима ЈП ЕМС и АЕРС. Формирана је Комисија за праћење Правила о раду преносног система у чијем раду учествује и представник Агенције за енергетику.

Од оператора система су, ради давања сагласности на њих, добијене радне верзије правила рада за следеће системе:

- Правила рада система за дистрибуцију електричне енергије, од ЈП Електропривреда Србије (ЈП ЕПС);
- Правила рада система за транспортног нафте нафтоводом, од ЈП Транснафта.
- Правила рада система за транспортног природног гаса, од ЈП Србијагас и
- Правила рада система за дистрибуцију природног гаса, од ЈП Србијагас и
- Правила рада система за дистрибуцију природног гаса, од ЈП Врбас гас

У Агенцији су анализирани сви предложени нацрти.

Завршен је први круг консултација стручних тимова Агенције и ЈП ЕПС на правилима система за дистрибуцију електричне енергије. У завршној фази је израда новог нацрта ових правила од

стране ЈП ЕПС, који ће после достављања Агенцији, бити оцењен од стране Агенције и после отклањања примедби, достављен Агенцији на сагласност.

У току су консултације стручних тимова Агенције и ЈП ЕМС у поступку израде правила о раду тржишта електричне енергије, која доноси ЈП ЕМС као оператор тржишта електричне енергије уз претходну сагласност Агенције. Након завршетка консултација по свим поглављима предлога правила, ЈП ЕМС ће израдити нови предлог правила и доставити на увид стручном тиму Агенције. Уколико не буду потребне додатне измене, предлог правила ће бити достављен Савету Агенције на сагласност.

Завршен је први круг консултација стручних тимова Агенције и ЈП Транснафта у поступку израде правила о раду транспортног система за транспорт нафте нафтоводом, које доноси ЈП Транснафта, као транспортер, уз претходну сагласност Агенције. У току је израда новог предлога правила, које ЈП Транснафта ради у складу са препорукама Агенције.

У току су консултације стручних тимова Агенције, ЈП Србијагас и Југоросгас о правилима рада система за транспорт природног гаса.

Обављен је први круг консултација стручних тимова Агенције, ЈП Србијагас, ЈП Врбас Гас и представника Удружења дистрибутера гаса о правилима рада система за дистрибуцију природног гаса.

На овако успорен рад на припреми правила о раду система и тржишта, свакако утиче и непостојање рока завршетка ових аката у Закону

Стицање статуса квалификованог купца

Савет Агенције донео је одлуку о измени минималне годишње потрошње електричне енергије за стицање статуса квалификованог купца (који му омогућава да се снабдева на слободном тржишту) која је почев од 1. јануара 2007. године износила 3 GWh. Од марта 2008. године статус квалификованог купца електричне енергије може да стекне сваки купац, независно од годишње потрошње, осим купаца који електричну енергију купују искључиво за потребе у домаћинству, који статус квалификованог купца могу стећи ако имају минималну годишњу потрошњу 200.000 kWh. Тиме је отвореност тржишта (процентуални удео потрошача који имају могућност снабдевања са слободног тржишта) електричне енергије повећана са 21% на 47%. Овом одлуком је омогућено да преко 350000 купаца може да стекне статус квалификованих купаца, али се не очекује да ће купци користити ово право, јер су цене електричне енергије на слободном тржишту више од цена за тарифне потрошаче. Овом одлуком су испуњене обавезе преузете ратификацијом Уговора о оснивању Енергетске заједнице Југоисточне Европе, по којима од 1. јануара 2008. године, сви купци изузев домаћинства морају добити могућност да буду квалификовани. Према одредбама поменутог Уговора, домаћинства ће то право имати најкасније од 1. јануара 2015. године.

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на седници од 7. фебруара 2008. године, донео је одлуку о измени минималне годишње потрошње природног гаса за стицање статуса квалификованог купца природног гаса (која му омогућава да се снабдева на слободном тржишту) која је претходно износила 50.000.000 m³. У складу са овом Одлуком статус квалификованог купца природног гаса може да стекне сваки купац, независно од годишње потрошње природног гаса, осим купаца који природни гас купују искључиво за потребе у домаћинству, који статус квалификованог купца могу стећи ако имају минималну годишњу потрошњу 50.000 m³. Тиме је отвореност тржишта (процентуални удео потрошача који имају могућност снабдевања са слободног тржишта) природног гаса повећана са 50% на 88%.

Агенција је до краја септембра 2008. године, утврдила статус квалификованог купца само за два купца природног гаса, на њихов захтев.

Агенција је установила вођење регистра квалификованих купаца и то је њена стална активност.

Међународне активности и спровођење међународних споразума

Атински процес¹ и Уговор о енергетској заједници

У складу са обавезама које проистичу из „Уговора о оснивању Енергетске заједнице“, Агенција учествује у раду институција Енергетске заједнице (Регулаторни одбор Енергетске заједнице, Форум за електричну енергију, Гасни форум), водећи при томе рачуна о заштити интереса потрошача, електропривреде и гасне привреде Републике Србије.

Агенција је дала запажен допринос разради организације и начина функционисања регионалног и паневропског тржишта електричне енергије и природног гаса кроз активно учешће у раду институција Енергетске заједнице и стручних тимова основаних у оквиру тих институција. Представник АЕРС је изабран за председавајућег Радне групе за електричну енергију Регулаторног одбора Енергетске заједнице (ECRB WG-E).

У наставку су наведени главни правци деловања институција Енергетске заједнице у секторима електричне енергије и природног гаса, као и у области заштите социјално угрожених потрошача енергије:

Електрична енергија

- Координисане аукције на интерконективним водовима у југоисточној Европи - Агенција, заједно са операторима преносних система и регулаторним телима из региона југоисточне Европе учествује у припреми техничких, економских и правних подлога за оснивање Канцеларије за координисане аукције, као и имплементацију механизма координисаних аукција за расподелу преносних капацитета на интерконективним водовима, која је планирана за 2010. годину.
- Регионални балансни механизам у југоисточној Европи - Агенција, заједно са операторима преносних система и регулаторним телима из региона југоисточне Европе учествује у припреми регионалног механизма за размену балансне енергије, којим би се у условима ограничених производних капацитета у целом региону оптимизовала и олакшала набавка балансне енергије
- Елементи дизајна регионалног тржишта у југоисточној Европи - Агенција је предложила основне принципе на којима треба да се заснива развој регионалног тржишта енергије у ЈИЕ, који су прихваћени као званични став ECRB WG-E (Радна група за електричну енергију Регулаторног одбора Енергетске заједнице). У току 2008/2009 године консултант ангажован од стране ECRB предложиће начин организовања регионалног тржишта енергије.
- Хармонизација процедура лиценцирања за трговину електричном енергијом у југоисточној Европи - Агенција, чији представник председава подгрупом ECRB WG-E, активно учествује у идентификацији опција за поједностављење режима лиценцирања у региону
- Надзор тржишта електричне енергије у југоисточној Европи - Агенција активно учествује у пилот пројекту надзора тржишта у југоисточној Европи.

Природни гас

- Преглед тржишта гаса у југоисточној Европи у 2007. години (SEE Gas Survey 2007)- АЕРС је учествовао у изради овог документа, који обухвата преглед инфраструктуре, правног и регулаторног оквира и потреба за инвестицијама у гасном сектору ЈИЕ.
- Агенција активно учествује у раду радне групе за природни гас (ECRB WG – G) кроз достављање података и давање мишљења и коментара на материјале као што су: Студија о побољшању интерконекција, транспарентности и хармонизације оперативних правила за

---

¹ Атински процес је заједнички назив за активности на формирању регионалног тржишта енергије југоисточне Европе и његовом укључењу у унутрашње тржиште енергије Европске заједнице.

транспорт природног гаса и Приступ регулатора развоју гасног прстена у земљама Енергетске заједнице.

Заштита социјално угрожених потрошача

- Смернице за заштиту социјално угрожених потрошача - Агенција је активно учествовала у изради ових смерница, којим су идентификоване опције за заштиту социјално угрожених потрошача, као и пракса у земљама југоисточне Европе. Представник Агенције председава подгрупом ECRB WG-C
- Национални акциони план за заштиту социјално угрожених потрошача - Агенција активно учествује у раду међуресурске радне групе (Министарство за рад и социјална питања, Министарство рударства и енергетике, Министарство финансија, ЈП Електропривреда Србије, ЈП Србијагас) чији је задатак планирање низа мера којим ће се ублажити негативан утицај раста цена енергије на социјално угрожене категорије становништва.

Регионална асоцијација регулатора у енергетици (ERRA)

Агенција је пуноправни члан ERRA, струковног удружења регулатора чији је циљ унапређивање сарадње, размена искустава и изградња капацитета чланица. Агенција учествује у следећим активностима ERRA:

- Комитет за лиценце и тржиште- активно учешће у изради докумената комитета (идентификација најбоље регулаторне праксе у више области теорије и праксе лиценцирања и тржишта енергије). Представнику Агенције у овом комитету ERRA је доделила специјално признање за допринос раду ове асоцијације.
- Комитет за тарифе и цене- активно учешће у изради докумената комитета (идентификација најбоље регулаторне праксе у више области теорије и праксе регулације цена), као и ажурирање базе података цена електричне енергије и природног гаса која обухвата чланице ERRA из Европе и Азије. Представнику Агенције у овом комитету ERRA је доделила специјално признање за допринос раду ове асоцијације.
- Радна група за правна питања регулације - ова радна група окупља правне експерте чланица ERRA са циљем размене искустава и унапређења процеса лиценцирања, решавања по жалбама и осталих правних питања карактеристичних за регулаторна тела. Представник Агенције председава овом радном групом.
- Програм техничке размене - ERRA је обезбедила финансирање програма билатералне размене искустава експерата Агенције – са SEWRC (бугарски регулатор)
- Програми обуке - ERRA је обезбедила финансирање учешћа експерата и чланова Савета Агенције у више програма обуке за уско специјализоване области теорије регулације.
- Партнерство са Pennsylvania Public Utility Commission - ERRA је обезбедила финансирање програма партнерства између Агенције и PA PUC (Pennsylvania Public Utility Commission) чији је циљ размена искустава, обука кадрова и успостављање дугорочне сарадње две регулаторне агенције.

Агенција је учествовала и у иницијалним активностима везаним за регулаторне аспекте регионалног обједињавања система за транспорт природног гаса, које је предложио МОЛ Транспорт (Мађарска). Агенција је ове своје активности координирала са Министарством рударства и енергетике и ЈП „Србијагас“.

Европске интеграције

Агенција је учествовала на више састанака „Унапређеног сталног дијалога са Европском унијом“ о транспорту и енергетици, на којима је представила стање имплементације обавеза из њене надлежности, а које се односе на регулаторна питања у енергетском сектору и регионалне интеграције.

У оквиру подгрупе за енергетику Стручне групе координационог тела за припрему и преговоре о приступању Србије Европској унији, Агенција је дала допринос припреми Националног програма за интеграцију Србије у Европску унију и започела припреме за имплементацију програма.

Остале активности

Током 2008. године Агенција је упутила Министарству рударства и енергетике своје предлоге у вези са изменама и допунама Закона о енергетици, као и коментаре на предлоге измена.

Агенција је учествовала и у активностима везаним за придруживање Србије Светској трговинској организацији, а пружала је и подршку Министарству рударства и енергетике у изради Националне стратегије одрживог развоја.

У завршној фази је реорганизација интернет презентације Агенције у циљу побољшања комуникације са купцима, енергетским субјектима и другим институцијама и унапређења транспарентности активности Агенције.

4. ИЗВЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ

Средства за оснивање и рад Агенције обезбеђују се, сагласно члану 12. Закона, из прихода остварених од накнада за издавање лиценци, дела тарифе за приступ и коришћење система, као и других извора које Агенција оствари у обављању послова из своје надлежности, у складу са законом. Према овим одредбама, Агенција може остваривати средства и из донација, осим из донација енергетских субјеката или са тим субјектима повезаним лицима.

У почетном периоду рада (01. августа 2005. до 29. октобар 2007. године), Агенција се финансира из средстава која је обезбедила Европска унија из CARDS програма. У складу са одредницама уговора о финансирању, Агенција је достављала Европској агенцији за реконструкцију шестомесечне ревидоване извештаје о раду, као и коначни извештај (након завршетка пројекта).

Финансијско пословање Агенције у овом извештају односи се на коришћење финансијских средстава из донација, дела тарифе за приступ и коришћење система и накнада за издавање лиценци по наменама за период од 1. јануара 2008. до 30. септембра 2008. године.

Табела 1 - Укупни приходи Агенције у периоду 01.01 – 30.09.2008.

у динарима

Ред.бр.	Приходи	План за 2008.годину	Остварено 01.01.- 30.09.2008.
1	Донација Европске уније (пренето)	0	2,093,497
2	Приходи од лиценци	40,888,405	29,941,170
3	Приход од регулаторне накнаде	66,301,204	36,513,326
4	Приход из претх. године - разгранич. прихода од лиценци	28,578,211	15,943,480
5	Приход од рефундација	695,750	1,814,494
6	Приходи од камата на текући пословни рачун	669,458	1,197,641
7	Позитивне курсне разлике	0	797,659
	УКУПАН ПРИХОД	137,133,028	88,301,267

Напомене уз Табелу 1:

Приход од донације (ред. бр.1 Табеле 1) се формира у висини утрошених средстава, а у овом случају то је предрачун амортизације опреме из донације за 01.01.-30.09.2008. који терети набавну вредност опреме набављене из донације.

Накнада за лиценце (ред. бр. 2 Табеле 1) обухвата сразмерни део обрачунате накнаде за целу годину, тј. наредних 12 месеци почев од дана издавања решења па до краја 2008. године.

На исти начин је пренет и обрачунати приход из претходне 2007.год. (ред.бр.4 Табеле 1) у износу од 15,943,480 дин., као припадајући део за 2008. годину.

Приход од регулаторне накнаде (ред. бр.3 Табеле 1) у износу од 36,513,328 дин се обрачунава квартално током године, тј. равномерно на месечном нивоу од 3,976,925 дин. за период јануар-јул 2008. и 4,337,426 дин. за период август-септембар 2008. што ће се примењивати и до краја године.

Приход од рефундација се формира на основу рефундација дела трошкова службених путовања у иностранство од Секретаријата Енергетске заједнице (по основу Уговора о оснивању Енергетске заједнице), односно од ERRА (који покрива трошкове смештаја и превоза за учеснике одређених састанака ове Регионалне асоцијације регулатора у енергетици)

Приход од камата се остварује на основу обрачунате и приписане камате од стране пословне банке на динарска средства на текућем пословном рачуну.

Позитивне курсне разлике се обрачунавају на средства на девизном рачуну (порекло средстава је последња уплата из донације EAR у децембру. 2007. године и рефундације трошкова из иностранства) према променама курса EUR, уз напомену да се обрачунавају и негативне курсне разлике током периода и да је салдо курсних разлика са 30.09.2008. негативан у износу од 277,390 динара.

Табела 2 - Укупни расходи Агенције у периоду 01.01 – 30.09.2008.

у динарима

Ред.бр.	Расходи	План за 2008.годину	Остварено 01.01-30.09.2008.
1	Трошкови материјала	1,796,612	1,121,351
1.1	- трошкови материјала (режијс. канцелар. разног)	1,025,143	360,516
1.2	- трошкови горива и енергије	771,469	760,835
2	Трошкови зарада и накнада зарада	95,479,425	66,195,724
2.1	- трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	76,613,266	52,886,536
2.2	- трошкови доприноса на терет послодавца	12,311,346	8,529,448
2.3	- накнаде по осталим уговорима	1,228,400	1,013,405
2.4	- остали лични расходи и накнаде	5,326,413	3,766,335
3	Трошкови производних услуга	18,943,501	14,546,317
3.1	- трошкови транспортних услуга	1,715,579	1,300,796
3.2	- услуге одржавања	753,992	774,813
3.3	- закупнине	14,982,745	11,198,057
3.4	- реклама и пропаганда	330,307	278,139
3.5	- остале услуге	1,160,878	994,512
4	Амортизација и резервисање	3,338,914	2,280,870
5	Нематеријални трошкови	7,258,442	2,535,609
5.1	- непроизводне услуге	4,964,934	1,441,041
5.2	- репрезентација	412,539	214,741
5.3	- премије осигурања	75,025	52,701
5.4	- платни промет	85,958	100,235
5.5	- чланарине	247,731	242,757
5.6	- остали нематеријални трошкови	1,472,255	484,134
6	Резерва за непредвиђене издатке	10,316,134	0
7	Финансијски и остали расходи-отпис	0	1,403,399
	УКУПНО РАСХОДИ	137,133,028	88,083,270

Напомене уз Табелу 2:

Укупни расходи са 30.09.2008. износе 64,23 % планираних за 2008. годину.

У посматраном периоду 01.01-30.09.2008. укупни расходи су покривени приходима са малим вишком прихода од 217,997 динара и у границама су укупно планираног износа расхода за 2008.годину.

Европска агенција за реконструкцију је, у складу са уговором о донацији, директно из својих средстава, а за потребе Агенције за енергетику, реализовала набавку основних средстава, и то у 2005 и 2006. години, приказаних вредносно у Табели 3, кол. 2006. год.

Крајем 2007 и током 2008. год. Агенција набавља потребну опрему чије су набавне вредности приказане у Табели 3, кол. 2007. и 2008. год.

Табела 3 - Набавна вредност основних средстава Агенције

Назив	Набавна вредност			Свега дин.
	У 2006.	У 2007.	у 2008.	
Путничка возила	4,114,190	0	0	4,114,190
Рачунарска опрема и мрежа	6,340,087	766,741	1,163,975	8,270,803
Канцеларијски намештај	1,201,784	234,702	1,388,063	2,824,549
Телефони, централа, видео надзор	339,556	293,466	137,470	770,492
УКУПНО	11,995,617	1,294,909	2,689,508	15,980,034

Након умањења набавне вредности основних средстава за износ припадајуће амортизације по предрачуну од 2,280,870 дин, као и са већ извршеним исправкама вредности основних средстава, садашња вредност сталне имовине на дан 30.09.2008.год. износи приближно 8,455,861 дин.

**АГЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКУ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

**ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН
АГЕНЦИЈЕ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ЗА 2009. ГОДИНУ**

Београд, 03. новембар 2008.

ПОЛАЗНИ ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАДУ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ЗА 2009. ГОДИНУ

Основи планирање прихода и расхода

Планирање прихода и расхода Агенције за 2009. годину, исказано у Финансијском плану, извршено је на основу сагледавања:

- обима и врсте послова које Агенција мора да изврши у 2009. години, у складу са обавезама и овлашћењима утврђеним Законом о енергетици и активностима које јој предстоје ради реализације обавеза по уговорима и споразумима које је закључила Република Србија и
- процене економских услова под којима Агенција може да обезбеди потребна финансијска средства за свој рад и пословање из извора који, сагласно наведеном закону, могу бити могући извори средстава за финансирање Агенције.

Основни подаци о статусу, надлежностима Агенције и изворима финансирања

Агенција за енергетику Републике Србије основана је Законом о енергетици („Службени гласник Републике Србије“ број 84/2004, Закон) којим је извршено усклађивање нашег законодавства у области енергетике са прописима Европске уније. Агенција је основана као регулаторно тело за обављање послова на унапређивању и усмеравању развоја тржишта енергије на принципима недискриминације и ефикасне конкуренције, праћењу примене прописа и правила за рад енергетских система, усклађивању активности енергетских субјеката на обезбеђивању редовног снабдевања купаца енергијом и услугама и њихову заштиту и равноправан положај, као и обављање других послова утврђених овим законом. Агенција има надлежности у секторима електроенергетике, природног гаса и делом у секторима нафте и деривата нафте и топлотне енергије.

Агенција је регистрована у Трговинском суду у Београду 16. јуна 2005. године, а отпочела је са радом 1. августа исте године.

Сагласно одредбама члана 21. Закона о енергетици, Агенција је дужна да Народној скупштини Републике Србије подноси најмање једном годишње, извештај о раду Агенције, са извештајем о финансијском пословању, верификованом од стране независног ревизора, као и финансијски план за наредну годину, на који Народна скупштина даје сагласност, што је до сада редовно извршавано.

Сагласно Закону, Агенција обавља послове који се односе на:

6. Регулацију цена: доношење тарифног система за обрачун електричне енергије и природног гаса за тарифне купце, за приступ и коришћење система за пренос, транспорт, односно дистрибуцију енергије и за приступ и коришћење објеката за складиштење природног гаса, утврђивање методологија за одређивање тарифних елемената за обрачун цена електричне енергије и природног гаса за тарифне купце и топлотне енергије која се производи у електранама-топланама, затим утврђивање критеријума и начина одређивања трошкове прикључка на системе (пренос, транспорт, дистрибуција), као и давање мишљења на цене енергије и услуга, које се врше за потребе тарифних купаца;
7. Лиценцирање енергетских субјеката за обављање енергетских делатности (одлучивање у првом степену по захтевима за издавање лиценци и доношење одлуке о одузимању лиценци, вођење регистра издатих и одузетих лиценци);

8. Одлучивање по жалбама на акт оператора преносног, транспортног, односно дистрибутивног система, о одбијању приступа, као и по жалбама на акт енергетског субјекта о одбијању, односно недоношењу одлуке по захтеву за прикључење на систем;
9. Надзор над тржиштем енергије и обављањем енергетских делатности (давање сагласности на правила рада тржишта електричне енергије, на правила рада система и на правила рада система за складиштење природног гаса, праћење начина поступања енергетских субјекта у погледу раздвајања рачуна, праћење испуњености услова енергетских субјекта којима је издата лиценца, утврђивање минималне годишње потрошње енергије на основу које се стиче статус квалификованог купца, као и вођење регистра квалификованих купаца).

Спровођење међународних споразума је, такође, важан део активности Агенције, а односи се, пре свега, на учешће у раду Регулаторног одбора Енергетске заједнице, који је, као саветодавно тело Министарског савета Енергетске заједнице основан потписивањем Уговора о Енергетској заједници. Представник Агенције председава најкомплекснијом од три радне групе Регулаторног одбора. Такође, Агенција учествује у свим активностима у извршавању обавеза Агенције, као регулаторног тела, у европским и другим регионалним организацијама и асоцијацијама.

Оснивање и рад Агенције у прве две године су финансирани из донације Европске уније, преко Европске агенције за реконструкцију. Ово финансирање је реализовано кроз уговор о донацији (*Grant Agreement – Establishment and Operation of the Energy Regulatory Agency*) закључен 29. јула 2005. године између ове Агенције и Европске агенције за реконструкцију. Ова донација истекла је октобра 2007. године, што значи да се од 2008. године, рад и активности Агенције финансирају из прихода од лиценци као и из дела тарифе за приступ и коришћење система. Поменути Уговором о донацији, чији су елементи претходно усаглашени са Министарством рударства и енергетике, утврђени су и нивои свих расхода Агенције у двогодишњем периоду (закупа пословног простора, трошкова запослених и других трошкова) и они су до сада, у трогодишњем периоду имали знатно нижи раст од одговарајућих трошкова у привреди и енергетском сектору Србије.

Према члану 12. Закона о енергетици, Агенција обезбеђује средства за оснивање и рад «из прихода остварених од накнада за издавање лиценци, дела тарифе за приступ и коришћење система (у даљем тексту регулаторна накнада), као и других прихода које оствари у обављању послова из своје надлежности, у складу са законом».

Одредбом члана 22. наведеног Закона је прописано да ако се годишњим обрачуном прихода и расхода Агенције утврди да су укупно остварени приходи Агенције већи од укупно остварених расхода, разлика средстава се преноси у финансијски план као приход за наредну годину. У складу са тим извори и висина прихода за наредну годину усклађују се са реалним трошковима Агенције за ту годину.

Најважнији послови Агенције у 2009. години

Најважнији послови Агенције у 2009. години ће бити:

- наставак имплементације и унапређење регулације цена у свим енергетским делатностима (целовитије раздвајање делатности у интегрисаним предузећима, успостављање надзора над применом регулације цена);

- увођење праћења квалитета испоруке електричне енергије и природног гаса купцима ради припреме подлога и укључивања квалитета испоруке у регулацију цена коришћења мрежа;
- припрема за увођење подстицајних метода регулације цена за поједине енергетске делатности, којима се подстиче повећање продуктивности;
- давање сагласности на правила о раду транспортних и дистрибутивних енергетских система;
- давање сагласности на правила о раду тржишта електричне енергије;
- одлучивање по жалбама на поступање енергетских субјеката (очекује се осетно повећање броја жалби);
- наставак процеса лиценцирања;
- унапређење функције надзора над свим елементима тржишта електричне енергије и природног гаса;
- учешће у раду на изменама и допунама Закона о енергетици (очекује се проширење надлежности Агенције) и унапређењу подзаконске регулативе;
- спровођење Уговора о енергетској заједници у оквиру надлежности Агенције, као и регионалног Регулаторног одбора (планирају се интензивније активности у циљу успостављања регионалног тржишта);
- испуњавање обавеза дефинисаних Националним планом интеграције у Европску унију и Уговора о стабилизацији и придруживању (поглавља која се односе на енергетику и регионалне интеграције);
- унапређење капацитета Агенције за обављање редовних послова, нових послова који буду додељени Агенцији изменама и допунама Закона о енергетици, као и за управљање пројектима техничке помоћи из ИПА програма за 2007. и 2009. годину.

**ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН АГЕНЦИЈЕ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ ЗА 2009.
ГОДИНУ**

План прихода и расхода за 2009.год.

у динарима

		Процена 2008	План 2009	
1	2	4	5	
I	УКУПНИ ПРИХОДИ	125,865,798	154,534,424	
	Приходи од лиценци	63,686,141	56,661,198	
	Приходи од регулаторне накнаде	54,308,602	89,529,908	
	Приходи од донација и рефундација	5,210,655	5,523,294	
	Финансијски приходи(курсне разлике+камате)	2,660,400	2,820,024	
II	УКУПНИ РАСХОДИ	118,683,048	154,534,424	
51	Трошкови материјала	1,981,351	2,251,769	
512	- трошкови материјала (режиј.канцелар.разног)	925,516	1,090,351	
513	- трошкови горива и енергије	1,055,835	1,161,419	

52	Трошкови зарада и накнада зарада	88,640,150	109,355,119	
520	- Трошкови зарада и накнада зарада (бруто)	70,954,072	87,643,644	
521	- доприноси на терет послодавца	11,468,926	14,342,338	
525	- накнаде по осталим уговорима	1,357,217	1,375,247	
529	- остали лични расходи и накнаде	4,859,935	5,993,890	
53	Трошкови производних услуга	19,199,423	21,106,907	
531	Трошкови транспортних услуга	1,714,715	1,934,365	
532	Услуге одржавања	989,313	1,062,520	
533	<i>Закупнине</i>	14,930,743	16,347,744	
535	Реклама и пропаганда	288,139	394,821	
539	Остале услуге	1,276,512	1,367,457	
54	Амортизација и резервисање	3,308,140	3,755,613	
55	Нематеријални трошкови	3,850,585	7,821,234	
550	Непроизводне услуге	2,431,539	5,977,777	
551	Репрезентација	322,112	344,981	
552	Премије осигурања	75,371	113,330	
553	Платни промет	133,647	143,136	
554	Чланарине	242,757	263,214	
555	Трошкови пореза и накнада	587,333	918,000	
559	Остали нематеријални трошкови	57,826	60,796	
56	Финансијски расходи	1,703,399	691,185	
	Резерва за непредвиђене издатке		9,552,597	
	Салдо прихода и расхода	7,182,750	0	

Образложење финансијског плана

Приходи

Приходи од лиценци, заједно са пренетим приходом из претходне године (у складу са МРС 18, приход од лиценци се разграничава на приходе који припадају обрачунском периоду) сагледани су у износу од 58.561.765 динара, и учествују са 36% у укупном приходу.

У пројекцији ових прихода пошло се од претпоставке да ће до краја 2009. године бити испуњени услови за здавање 682 лиценце, односно 71% од укупног броја примљених захтева за лиценцом.

Овакав приступ у планирању укупног броја лиценци закључно са 2009. годином заснован је на очекивањима да ће се један број лиценцираних предузећа, као и оних који су поднели захтев за лиценцу, а како је то показала досадашња пракса, повући са тржишта или ће одустати од поднетог захтева, а могуће је и да ће доћи до укрупњавања појединих субјеката који обављају поједине енергетске делатности (на пример у области гаса) што ће имати за последицу мањи број лиценцираних предузећа. Такође, предвиђено је да се накнада за лиценце у 2009. години задржи на истом нивоу као и у 2008. години, с тим што би се за делатности трговине нафтом и дериватима нафте као и трговине на мало дериватима нафте и трговине на мало природним гасом, висина накнаде за лиценце у 2009. години смањила за око 50%, док би за делатност управљања дистрибутивним системима за гас овај износ био умањен за 10 пута. Разлог за смањење ових износа за лиценце лежи пре свега у чињеници да делатност трговине нафтом и нафтним дериватима није предмет регулације те сходно томе и њихово учешће у финансирању рада Агенције треба да буде примерено трошковима које Агенција има за њихово лиценцирање (број предузећа из ових области који су поднели захтев за лиценце је далеко надмашио очекивани број предузећа).

Такође је оцењено да накнаду за лиценце делатности управљања дистрибутивним системима у сектору природног гаса треба знатно смањити на износ који неће представљати веће оптерећење за енергетске субјекте са малим бројем корисника – купаца, с тим што се очекује да се при изменама Закона о енергетици, преиспита оправданост да се управљање дистрибутивним системима третира као посебна делатност, а у смислу обавезе лиценцирања те делатности, као посебне делатности.

Приход од регулаторне накнаде је, у складу са методологијама за обрачун цена, сагледан на основу цена на које је Влада дала сагласност и то: цена за транспорт нафте нафтоводима из 2007. године, цена за пренос електричне енергије из 2008. године и цене транспорта природног гаса из октобра 2008. године, као и на очекивањима да ће до краја 2008. године или у првој половини 2009. године бити утврђене, (уз сагласност Владе) и цене транспорта природног гаса за Југоросгас, односно за дистрибуцију електричне енергије. Структура прихода од регулаторне накнаде је према следећем:

	динара
Регулаторна накнада	89.529.908
- ЈП «Електро mreжа Србије»	49.597.000

- ЈП «Србијасас»	19.132.000
- «Југоросгас»	1.924.800
- ЈП «Транснафта»	2.452.104
- ПД за дистрибуцију електричне енергије	16.424.004

Поред наведених прихода, предвиђени су и приходи од донација и рефундација за службена путовања (ове трошкове већим делом надокнађују институције Енергетске заједнице и регионалног удружења регулатора ERRA, за активности из њихових надлежности), као и приходи по основу камата, тако да је укупан приход за 2009. годину планиран у износу од 154.534.424 динара, и он је за 23% већи од процењеног прихода за 2008. годину, односно за 13% већи од планираног за 2008. годину. Овакав раст планираног прихода у односу на процењени за 2008. годину, у највећој мери је последица динамике издавања лиценци и разграничења прихода од лиценци по овом основу, као и чињенице да током 2008. године није дошло до примене тарифног система за приступ и коришћење система за транспорт природног гаса, како је било предвиђено за 2008. годину.

Расходи

Приликом сагледавања расхода за 2009. годину, пошло се од процењених трошкова за 2008. годину, уважавајући пројектовану просечну инфлацију за 2009. годину од 7,1%.

Сагледани расходи за 2009. годину су усклађени са планираним приходима.

Битан утицај на раст планираних расхода, иако није предвиђен раст нивоа зарада у 2009. години, имају трошкови запослених, с обзиром да је предвиђено да се до краја 2009. године број запослених повећа за 6, тј. на 39. Наиме, због очекиваног проширења делокруга рада Агенције и повећања обима посла, неопходно је планирати и запошљавање једног броја стручних лица у наредној години, посебно за обављање послова који ће бити везани за спровођење Уговора о Енергетској заједници, послова које, као поверене послове, обавља Агенција (перманентно повећање жалби купаца на акта енергетских субјеката који одлучују по њиховим захтевима), као и послова који ће проистећи из најављеног проширења овлашћења Агенције које ће садржати измене и допуне Закона о енергетици (према радној верзији). Наведеним повећањем броја запослених у 2009. години, уз задржавање постојећег нивоа зарада, трошкови запослених расту у односу на процењено остварење у 2008. години, за 24% (делом и због пренетог раста из 2008. године). Напомињемо да Агенција за енергетику спада међу регулаторне енергетске институције са мањим бројем запослених.

Структура и број запослених је дат у следећој табели:

	Стање 31.12.2008.		При лив/ одли в	Стање 31.12.2009.		Инд екс
	б рој	учеш ће		б рој	учеш ће	
Доктори наука	3	9.09	0	3	7.69	100

Магистри	1	3.03 %	0	1	2.56 %	100
Висока стручна спрема	2 6	78.7 9%	6	3 2	82.0 5%	123
Виша стручна спрема	0	0.00 %	0	0	0.00 %	
Средња стручна спрема	3	9.09 %	0	3	7.69 %	100
Укупно	3 3	100. 00%	6	3 9	100. 00%	118

Сходно планираном повећању броја запослених у 2009. години, усклађене су и поједине позиције трошкова које су у директној зависности од броја запослених, као што су трошкови материјала и трошкови транспортних услуга (телефон, интернет и сл.)

Поред наведеног, поједине позиције трошкова бележе значајнији раст у односу на претходну годину и то:

- остали лични расходи и накнаде (службена путовања и дневнице) - ови трошкови су последица захтеваног повећаног међународног учешћа стручњака Агенције у раду међународних институција, а у извесној мери и повећања домаћих активности, поготово у циљу помоћи дистрибутерима природног гаса у примени методологија и тарифних система. И поред чињенице да је Агенција за енергетику Републике Србије најкасније формирана регулаторна институција у земљама региона и Европе, несразмерно већи број њених стручњака (у односу на регулаторна тела других земаља региона) је укључен у битне активности или постављен на битне позиције у институцијама Енергетске заједнице, пре свега на иницијативу Секретаријата Енергетске заједнице и Европске комисије, која има кључну улогу у овом регионалном процесу, а на основу оцене експертских капацитета Агенције. Стручњаци Агенције учествују све више, по позиву, и у другим регионалним активностима.
- Трошкови производних услуга бележе нешто виши раст од пројектоване инфлације, пре свега због најављеног повећања цена телефонских услуга, као и због предвиђеног већег раста трошкова рекламе и пропаганде, а што је резултат занемарљивих трошкова по овом основу у претходном периоду, као и обавезе Агенције да од 2009. године објављује годишње публикације о развоју енергетског тржишта у Србији и регулацији енергетског сектора.
- Нематеријални трошкови такође бележе већи раст од пројектоване инфлације. За консултантске услуге, у циљу решавања неких специфичних проблема у регулаторним пословима Агенције, а за које она не располаже сопственим капацитетима, предвиђен је износ од 3.000.000 динара, што је и главни разлог раста од 146% на позицији „непроизводне услуге“. У оквиру ове позиције расхода, обзиром на потребу унапређења донетих методологија и тарифних система, повећани су и трошкови на име службеног оглашавања. Обзиром да расходи на име накнада за грађевинско земљиште нису у целости фактурисани претходне године, односно били су саставни део трошка закупнине, сада су сагледани на

позицији трошкови пореза и накнада, што је утицало на значајнији раст ове позиције. Такође, у оквиру ових трошкова, и позиција „премије осигурања“ бележе већи раст од просечног, због преласка на каско осигурање три возила којима располаже Агенција, а чија је садашња старост три године.

Трошкови репрезентације су највећим делом везани за међународне активности Агенције.

Планом за 2009. годину, предвиђена је и набавка основних средстава у износу од 4.160.392 динара, која су пре свега у функцији проширења информационе инфраструктуре (јединствене базе података за све енергетске делатности), која треба да омогући транспарентнији и ефикаснији рад Агенције, што произлази и из изричите законске обавезе прикупљања и обраде података о енергетским субјектима, обавезе вођења евиденција и др. Предвиђено је да се 90% ових средстава покрије са позиције предвиђене амортизације за 2009. годину, а преостали део из резерви за непредвиђене издатке. Сходно овоме, извршено је и усклађивање трошкова амортизације за 2009. годину на основу рачуноводствене политике и усвојених амортизационих стопа.

План прихода и расхода Агенције за 2009. годину је урађен у складу са међународним рачуноводственим стандардима. Они, као ни остали рачуноводствени стандарди у изради годишњих планова, не познају ризик наплате потрживања. За протеклих 9 месеци пословања Агенције, наплата фактурисане реализације на име накнада за лиценце је на нивоу од 70%. Отуда је пројектована и резерва за непредвиђене издатке на нивоу од 9.552.597 динара, са циљем да се обезбеди несметано пословање Агенције у 2009. години.